

**Examenbespreking havo pilot  
Maandag 26 mei 2014**

Het correctievoorschrift van het CvE is bindend. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Dit verslag is slechts een weergave van de bespreking van het examen en discussie over mogelijke antwoorden.

**Aanwezig:** 5 docenten, 3 mensen van Cito/ CvE

**Algemene opmerkingen:**

Positief:

- Enkele mooie vragen; echter een veel te 'strak'/ stringent correctiemodel.
- Sommige vragen geven potentie en geven een goed beeld van waar het vak naar toe moeten gaan.
- Het examen gaat wel de goede richting uit.

Kritische punten/ verbeterpunten:

- Het examen was in negatieve zin verrassend en afwijkend.
- Het is de vraag of dit soort examenvragen al eerder in andere examens zijn opgenomen. Er is te veel geëxperimenteerd met nieuw type vragen. De indruk bestaat bij enkele docenten dat het ten koste gaat van de leerlingen van de pilotscholen.
- Het examen wijkt te sterk af van het vorige pilotexamen; met dit soort hebben de leerlingen niet kunnen oefenen. **Graag aankaarten bij CvE.**
- Examen wordt als (veel) te moeilijk ervaren; leerlingen hebben het gevoel dat ze niet goed voorbereid zijn op dit examen en docenten vinden het vervelend (en/of zijn boos) dat zij hun leerlingen niet goed hebben kunnen voorbereiden op dit soort examenvragen.
- Correctiemodel geeft te weinig ruimte om 1 of enkele punten te geven. Het model doet geen recht aan wat leerlingen weten en vermelden. **Graag aankaarten bij CvE.** Dit punt wordt verderop bij vraag 6 toegelicht.
- Onverwacht is dat leerlingen het onderscheid moeten kunnen maken tussen sociologische en politicologische (kern)concepten. Leerlingen zijn daar niet in voorbereid en in een bijeenkomst met pilotdocenten is gezegd dat dit zo niet op een examen aan de orde zou komen. **Graag aankaarten bij CvE.**
- (Te) veel contexten.
- Veel nadruk op tekstbegrip-vragen; leerlingen moeten heel taalvaardig zijn, naast de vakinhoudelijke kennis
- Meerdere heel tijdrovende vragen waardoor het examen te lang was.
- Daarnaast zat dit examen ongelukkigerwijs aan het eind van de cyclus, waren veel leerlingen ook al wat moe en moeten docenten in korte tijd de bewerkelijke examens nakijken.

Voor alle duidelijkheid wordt opgemerkt dat in het antwoordmodel vaak niet een uitputtende opsomming is gegeven van alle mogelijke antwoorden. In het correctievoorschrift staat dan een weergave van de structuur van het antwoord plus één voorbeeldmatige uitwerking. Ook andere uitwerkingen kunnen mogelijk zijn.

**Opmerkingen per vraag:**

Opgave 1: Agressie op het sportveld

Vraag 1

OM maakt deel uit van rechterlijke macht en ook van de uitvoerende macht (staat zo in de syllabus)

Vraag 2

Geen opmerkingen.

Vraag 3

Geen opmerkingen.

Vraag 4

Dit is enigszins een detailvraag (integraal veiligheidsbeleid).

Vraag 5

Hier verliezen veel leerlingen onnodig punten. Er is namelijk een verschil tussen een politiek vraagstuk en een politiek probleem (in de syllabus moet ook duidelijkheid komen over de term vraagstuk (=probleem?).

Het antwoord in het model is een voorbeeld van een goed antwoord. Andere goede kenmerken die voldoende onderbouwen, kunnen ook op draagvlak van de vergadering rekenen.

Vraag 6

Veel leerlingen zijn door het woord 'vóórkomen' op het verkeerde been gezet; ze hebben dit anders geïnterpreteerd (voorkómen) en hebben daardoor veel punten gemist. De vraagstelling was voor veel leerlingen niet eenduidig genoeg.

Als leerlingen toch socialisatie goed gebruikt hebben zou dat volgens de vergadering gehonoreerd moeten kunnen worden. Volgens het voorschrift mogen er geen scorepunten worden toegekend aan alleen juiste voorbeelden. Alle docenten vinden dat heel spijtig. Zouden een verruiming willen van het scorevoorschrift omdat havo leerlingen wel een heel eind komen met een goed antwoord maar toch geen punten kunnen krijgen. Dit geldt voor alle vragen (en dat zijn er meerdere) waar er expliciet bijstaat dat er geen scorepunten mogen worden toegekend aan gedeeltelijk juiste antwoorden. **Graag aankarten bij CvE.**

Vraag 7

Ook hier geldt dat in het correctiemodel een voorbeeld gegeven is; andere goed onderbouwde relaties tussen hoofd- en kernconcepten kunnen op veel draagvlak rekenen. Voorwaarde is dan de goede onderbouwing!

Vraag 8

Er bestaat bij de vergadering ook draagvlak voor een andere theorie, mits voldoende onderbouwd en van een juist voorbeeld voorzien.

## Opgave 2: De publieke opinie over politiek en overheid

Vraag 9

Geen opmerkingen.

Vraag 10

Hier kunnen volgens de vergadering ook andere kenmerken uit de syllabus genoemd worden.

Vraag 11

Dit is een voorbeeld van een vraag waarin leerlingen het verschil moeten weten tussen sociologische en politicologische kernconcepten; zie de algemene opmerkingen.

Eerlijker zou zijn om dit een tweepunts-vraag te laten zijn, waarbij leerlingen ook 1 punt kunnen halen.

Vraag 12

N.B. Leerlingen zijn niet bekend met de term 'bindingsvraagstuk' (term komt niet in de syllabus voor; een havo leerling haakt dan hier af!).

Op zich is dit een mooie vraag, maar leerlingen komen hier niet goed uit. Hier kunnen/mogen volgens de vergadering ook andere kernconcepten genoemd worden. Het antwoordmodel geeft een voorbeeld van.

### Opgave 3: Arbeidsmigratie in goede banen

Vraag 13

Alleen aanduiding 'open grenzen' is volgens de vergadering onvoldoende; moet wel voldoende onderbouwd/ toegelicht zijn door de leerlingen.

Vraag 14

De volgende keren bij voorkeur in het correctiemodel ook een scorepunt toekennen bij een juiste maatregel. Zie eerder opmerking bij vraag 6.

Vraag 15

Stigmatisering als voorbeeld van toewijzing kan op steun van de vergadering rekenen. (De volgende keren bij voorkeur in het correctiemodel ook een scorepunt toekennen bij een goed voorbeeld).

Vraag 16

Geen opmerkingen.

Vraag 17

Geen opmerkingen.

Vraag 18

Ook hier kan volgens de vergadering een andere component worden gebruikt in het antwoord.

Vraag 19

Voor leerlingen een lastige, complexe en zeer tijdrovende vraag.

Discussiepunt is onder meer in hoeverre mensen in een open samenleving ook kunnen dalen, naast stijgen op de maatschappelijke ladder. (Sociaal mobiel zou ook kunnen leiden tot dalen – dat staat echter niet expliciet in de syllabus bij een open samenleving).

### Opgave 4: Veranderingen in het Nederlandse gezin verklaard

Vraag 20

Geen opmerkingen.

Vraag 21

Geen opmerkingen.

Vraag 22

Lastige vraag; antwoord is eigenlijk makkelijker dan de vraag.

Er is enige twijfel of het wel in de syllabus staat; in paragraaf 2.6 staat hier over geschreven.

Vraag 23

Geen opmerkingen.

Vraag 24  
Geen opmerkingen.

Vraag 25/ 26  
Leerlingen hebben moeite met economische en sociaal-culturele factoren en de koppeling aan de periode van 1975-1995 (een periodisering die niet zo gehanteerd is in de syllabus)